בת עין — סוכות

ולקחתם לכם ביום הראשון וגו' (ויקרא כג מ). ואיתא בגמרא (תנחומא אמור כב) וכי ראשון הוא, והלא חמשה עשר הוא אלא ראשון לחשבון עונות. ונ"ל עד"ז, דהנה כנסת ישראל קבלו עליהם עול מלכות שמים בשלמות בראש השנה העבר, והיו אומרים המלך הקדוש המלך המשפט, אבל אומות העולם לא קבלו עליהם עול מלכות שמים בראש השנה, וצריכים כנסת ישראל להכניס בחינת כבוד מלכותו בכל הנבראים אפילו באומות העולם, וזה הוא בחג הסוכות על ידי הקרבת שבעים פרים משפיעים בחי' כבוד מלכותו בכל השבעים אומות (ע' סוכה נה:, רש"י במדבר כט יח).

וזהו ולקחתם לכ"ם, אותיות מל"ך, פירוש שתקחו בחינת מלכו"ת, היינו שתקבלו עליכם עול מלכות שמים ביום הראשון של סוכות. ופריך הגמרא וכי יום ראשון הוא לקבלת עול מלכות שמים, והלא חמשה עשר הוא לקבלת עול מלכות שמים, שכבר בראש השנה קבלו כנסת ישראל עליהם עול מלכות שמים. ותירץ הגמרא, שבאמת אצל כנסת ישראל הוא חמשה עשר רק שאצל אומות העולם הוא יום ראשון, שהם לא קבלו עול מלכות שמים בראש השנה, וזהו ראשון לחשבון עונות לאותן שמחשבים עונותיהן, שאצל כנסת ישראל מרוב אהבתם ית' להם אינו מחשב להם עונות.

וזהו ולקחתם לכ"ם, בחינת מל"ך, היינו שתקחו בחינת מלכו"ת ביום הראשון ותשפיעו לשבעים אומות והיה ה' למלך על כל הארץ במהרה בימינו כן יהי רצון אמן:

או יבואר ולקחתם לכם ביום הראשן וגו', ואיתא בגמ' (תנחומא אמור כב) וכי ראשון הוא והלא ט"ו הוא אלא ראשון לחשבון עונות. ונ"ל עד"ז, דהנה כשמתעורר חסד עליון ית"ש אז החסד בעצמו מלמד זכות על כנסת ישראל, ומה הוא הלמוד זכות שנושא עון, היינו ששם א"ל שהוא בחינת חסד עליון (זח"ג ל:) כביכול נושא עונותיהן של ישראל לעצמו, היינו כביכול אני חייב בדבר זה שכנסת ישראל עושים עונות ח"ו, שאלו לא היה להם צרות הללו בוודאי היו עושים רצוני באמת, ואלו היה להם פרנסה בריוח ולא יהיו מחוסרי פרנסה כמו עתה, בוודאי היה להם פנאי יותר לעשות רצוני, ואלו לא היה להם בחינת הסתרה כזו והיו יכולים להסתכל ביקרא דקוב"ה בוודאי היו משתוקקים ונכספה וגם כלתה נפשם לה' עד כלות הנפש ממש.

והנה עתה בחג הסוכות מתעורר החסד עליון ית' כמו דאיתא בכתבים, (פע"ח ש' חג הסוכות פ"א) ושם א"ל שהוא חסד עליון כביכול הוא נושא עון לעצמו. וזהו ולקחתם לכם ביום הראשון, ופריך הגמרא למה נקרא ראשון והלא ט"ו הוא, ומתרץ הגמרא שלכך נקרא יום ראשון שמרמז שבזה היום הבורא עולמים ב"ה כביכול נושא עון לעצמו על ידי שם א"ל שהוא חסד עליון, וזהו מרומז בתיבת ראשו"ן גימט' א"ל עונ"ת, היינו שם א"ל נושא עונות כנסת ישראל לעצמו כביכול, וזהו מרומז בתרוץ הגמרא שלכך נקרא ראשון לחשבון עונות מחמת שבזה היום נחשב תיבת עונ"ת לשם א"ל ית', היינו ששם א"ל נושא עון לעצמו כביכול:

או יאמר עד"ז, דהנה ניסוך המים היה בשני בששי בשביעי (ע' שבת קג:), ואיתא בזוה"ק (ח"ג דף רנט.) שהסימן הוא בוז יבוזו לו (שה"ש ח ז), היינו שלא יחשב בעיניו כל תאות עולם הזה נגד ההשתוקקות לבורא עולם ב"ה, וזה אינו יכול להיות רק כשהוא בבחינת בוז, היינו שהוא נבזה בעיניו נמאס (תהלים טו ד), שיש לו בחינת שפלות וענוה באמת לאמיתו והוא בעצמו אינו נחשב בעיניו כלל, ואז ממילא כל התאוות גם כן אינם נחשבים בעיניו כלל, ואינו משתוקק רק לאהבת השי"ת, ואז הקב"ה משרה שכינתו עליו, שהבורא ב"ה אינו בוחר רק בנמוכי רוח (ע' סוטה ה:), וע"ז היה מרמז נסוך המים שיורדים ממקום גבוה למקום נמוך (תענית ז.), מרמז שצריך להיות בבחינת נמוכי רוח כדי שירד עליהם זיו שכינתו ית' שהוא ממקום גבוה מעל גבוה מרום המעלות.

ומזה הבחי' זכה יחזקאל הנביא לבחינת נבואה, וזה מרומז בפסוק (יחזקאל א ג) היה דבר ה' אל יחזקאל מחמת שהיה בבחינת בן בוזי נבזה בעיניו נמאס, וזהו על נהר כב"ר אותיות רכ"ב, מרמז על בחינת ענוה, היינו מחמת שהיה בבחינת ענוה זכה להיות מרכבה לשכינה שהשרה שכינה עליו.

הכלל, שעיקר הוא בחינת ענוה ושפלות באמת, אפילו מי שהוא בעל מדות טובות והוא בבחינת ראש, אעפ"כ צריך להיות נבזה בעיניו נמאס ואת יראי ה' יכבד (תהלים טו ד) שלא להתגאות ח"ו על שום בריה בעולם.

וזהו ולקחתם לכם ביום הראשון וגו', ופריך הגמרא וכי ראשון הוא, פירוש היכא הוה אמינא שבשעת לקיחת ד' מינים אלו יהיה אצלו בבחינת ראשון, והלא ט"ו הוא היינו שצריך להיות בבחינת בו"ז גימטריא ט"ו. ומתרץ הגמרא ראשון לחשבון עונות, שכוונת התורה שיהיה אצלו בבחינת ראשון לחשבון עונות, היינו שלכך מחזיק עצמו בבחינת ראש במדות טובות כדי שיגדל ויחשב בעיניו עון כל שהוא שעושה, ממילא בא מבחינת ראש לבחינת ענוה ושפלות באמת, ומזה יזכה שבורא כל עולמים ב"ה משרה שכינתו ית' עליו, אמן כן יהי רצון:

איתא בגמרא (סוכה כג.) סוכה דירת עראי בעינן. ונ"ל על דרך המוסר, דהנה סוכה מרמז על בחינת מלכות לשון נסי"כי (מיכה ה ד), היינו שצריך לקבל עליו עול מלכות שמים באמת לאמיתו, ועיקר השלמות הוא כשמתבונן בדעתו ומבין בעצמו שלא הגיע לקבלת עול מלכות שמים בשלמות כראוי, ומחמת זה הוא משתוקק תמיד ונכספה וגם כלתה נפשו לה' לקבל על עצמו עול מלכות שמים, היינו השראת זיו שכינתו ית' זה הוא עיקר קבלת עול מלכות שמים, להשתוקק תמיד לילך ממדרגה למדרגה. אבל כשעומד תמיד במקום אחד מחמת שמוחלט בדעתו שהגיע לקבלת עול מלכות שמים בשלמות, ומחמת זה אינו משתוקק יותר לילך למדרגה גדולה מזו, זה אינו אפילו התחלת קבלת עול מלכות שמים, מחמת שזה הוא בחינת גסות הרוח, ולא די שאינו מקבל עליו וח"ו הוא להיפך כאלו דוחק כביכול רגלי השכינה כדאיתא בגמרא (ברכות מג:).

וזה הוא סוכה, היינו בחינת מלכות שמים, דירת עראי בעינן - היינו שבעינן שבחינת קבלת עול מלכות שמים יהיה תמיד אצלו בבחינת עראי במדרגה זו שהשיג לעת עתה, ולילך למדרגה יותר גדולה מזו על ידי השתוקקות, ולא לקבוע דירתו ח"ו במדרגה זו שהשיג מחמת שיחלוט בדעתו שהשיג כל מה שצריך להשיג, שזה הצדיקים גמורים שהשיגו כל מה שהיו צריכים כפי שורש נשמתם מיעוטא דמיעוטא המה.

וזהו אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני (קהלת ז כג), פירוש כשאמרתי א"ח כמ"ה - א"ח הוא מלשון דבקות, וכמ"ה הוא בחינת מלכות גימטריא אדנ"י, היינו כשאמרתי שדבוק אני לבחינת מלכות, אז היא רחוקה ממני. ועיקר קבלת עול מלכות שמים הוא להשתוקק תמיד יותר ויותר בכלות הנפש ממש, יהי רצון שנזכה לבחינה זו כן יהי רצון אמן:

איתא בגמרא (סוכה נג.) כשהיינו שמחים בשמחת בית השואבה לא ראינו שינה בעינינו. ונ"ל עד"ז, דהנה איתא בזוהר הקדוש (ח"ג דף רמט:) משכו יומין עלאין דאינון שס"ו כמנין משכ"ו, לגבי יומין תתאין דאינון שס"ה, היינו שבעולם הזה השס"ה ימים המה בהתחלקות כל אחד ואחד בפני עצמו, אבל בעולמות העליונים כל השס"ה ימים הם בבחינת אחדות, כולם כיום אחד ארוך דמי, וזהו שס"ו - מרמז שהשס"ה כלולים באחד, וזהו משכו יומין עלאין לגבי יומין תתאין, היינו להמשיך בחינת אות אלף, היינו בחינת השראת אלופו של עולם, בזה העולם הם השס"ה ימים, ואז כל העולם ומלואה יובטל ויוכלל באורו אור אין סוף ב"ה, ויהיה גם כן בבחינת אחדות כמו יומין עלאין עולמות עליונים.

וזה אפשר להעשות על ידי שמחת בית השואבה, ואפשר לרמז זה בתיבת שואב"ה, אותיות שוב"ה א' להשיג בחי' אלף, היינו להמשיך בחי' אחד יחיד ומיוחד ב"ה בזה העולם שלא להיותם בבחינת התחלקות.

וזהו כשהיינו שמחים בשמחת בית השואבה, והמשכנו על ידי זה בחינת אחד בזה העולם, לא ראינו בחינת שינ"ה גימטריא שס"ה, היינו שלא היה בבחינת שס"ה בחינת התחלקות, יהי רצון שנזכה להמשיך בחינת אחד כן יהי רצון אמן:

בארבעה פרקים העולם נידון בפסח על התבואה וכו' בחג נידונין על המים (ר"ה טז.). ויש לדקדק בכפל לשון תיבת ני"דונין, הלא כבר אמר העולם נידון, וצריך לומר בחג על המים כמו שאמר בפסח על התבואה ומלת ניד"ונין הוא לכאורה למותר.

ולפרש זה הנה כתיב (ישעיה מ כו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, וזהו כלל גדול בעבודת ה', שכל אשר יראה האדם מעניני עולם הזה יסתכל החיות שבו מי הוא המחיה ומהוה אותו תמיד ומי ברא אותו ולמה נברא, וידע ויתבונן שהבורא ב"ה הוא ברא אותו לכבודו כמאמר חז"ל (אבות פ"ו מי"ב) כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו, וזה בעצמו כבודו שהאדם יבין שהנברא הוא כבודו של הקב"ה ומראה ומספר גדולתו ית' איך שהוא מחיה ומהווה בכל עת ורגע את כל הנבראים ויצורים ונעשים, וכשמרגיל האדם את עצמו בזה שלא להסיח דעתו מזה כלל, ותמיד מתבונן רק בגדולתו ית', בוודאי נטהר ונזדכך מוחו ולבו לעבודתו ית', וזהו בחי' השראת השכינה עליו, שבחינת הקדושה שורה בתוכו כמאמר (שמות כה ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, מלמד שהקב"ה משרה שכינתו בתוך כל אחד מישראל (ע' אלשיך הק' עה"פ).

וגמר בנין המקדש והשראת השכינה בתוכם היה בחג בשמיני עצרת (מל"א ח סה), ומה שהיה בתחלה בריאת העולם באות ב', שאות ב' מוקף מג' רוחות (ז"ח שה"ש עד: מא' ד' רוחות) לרמז שהעולם קיים על כסא של ג' רגלים בחינת ג' אבות (ברכות לב.), אבל כשנגמר בנין בית המקדש והשראת השכינה הנ"ל העולם קיים על כסא של ד' רגלים, ונעשה מן אות ב' מ"ם סתומה ומוקפת מד' רוחות (זח"ב קכז.) לרמז על כסא של ד' רגלים.

אמנם בחינה זו של השראת השכינה וכסא של ד' רגלים בחינת מ"ם סתומה הנ"ל, נעשה על ידי סגולת העבודה של מאמר הכתוב שאו מרום עיניכם וראו מ"י ברא אלה, היינו שיתבונן תמיד בבחינת מ"י הוא הבורא ומחיה את כל נברא בעולם הזה, ונתחבר המ"ם סתומה הנ"ל לתיבת מ"י ונעשה מי"ם.

ולזה רמזו רז"ל במתק לשונם בחג נדוני"ן על המים, היינו שהקב"ה רוצה להשרות שכינתו בתוך כל אחד ואחד מישראל עם קדושו שיהיו בבחינת מי"ם הנ"ל, ועל זה דן אותם בתחלה אם הם ראוים לכך לבחינת מי"ם הנ"ל, כי זה הוא בחינת קדושין שהקב"ה מקדש את ישראל להיות לו לעם ואמרו רז"ל (קדושין מא.) אסור לאדם לקדש את האשה עד שיראנה, לכן צריך הקב"ה כביכול להסתכל ולראות את ישראל אם המה שלמים במדותיהם, כמשל המלך שרוצה לקדש לו אשה הוא בודק תחלה במדותיה, אם יש לה בחינת אהבה שתאהב אותו, וגם אם יש לה בחי' גבורה שתירא מפניו, וגם אם יש לה (תפארת, שהיא שלמה במדותיה שלא תהיה כעסנית ביותר ולא רחמנית ביותר אלא ממוצע), וגם אם יש לה בחינת ניצוח היינו בחינת אמיתית שלא תרצה להיות תמיד מנצח את המלך, שאם בא יבא אח"כ איש אחד וידבר על לבה שתשנא את המלך שתהיה יכולה לעמוד על דעתה ולא תתפתה לאחר, וכן בכל שאר מדותיה שתהיה שלמה.

וזהו בחג נדונ"ין על המים, שהקדוש ברוך הוא רואה ודן את ישראל לראות אם מדותיהם כנ"ל, ומקדש אותם לו לעם קדוש, והאשה נקנית בג' דרכים בכסף ובשטר ובביאה (קדושין א א), וכן קידש הקב"ה את ישראל בכל הג' דרכים, ביציאת מצרים נתן להם כסף הרבה ורכוש גדול, במעמד הר סיני נתן להם שט"ר היינו התורה הקדושה, ובגמר בנין בית המקדש בהשראתו שכינתו בתוכנו היינו בביאה, יהי רצון שנזכה לבנין בית המקדש במהרה בימינו אמן:

חסלת ספר דברים